

รับมืออย่างไร เมื่อ “น้ำเค็มรุก” เข้าสวน

ความสำคัญของน้ำกับพืช

ไม้ผลและไม้ยืนต้น มีน้ำเป็นองค์ประกอบ 35 - 50% ในขณะที่พืชล้มลุก เช่น ผัก ไม้ดอก และไม้ประดับ มีน้ำเป็นองค์ประกอบ 80 - 95% พืชจะดูดน้ำพร้อมธาตุอาหารโดยผ่านกระบวนการคายน้ำและนำไปใช้ในกระบวนการสังเคราะห์แสง เพื่อการเจริญเติบโตพืช

สถานการณ์น้ำเค็มในปี 2563

เนื่องจากน้ำจืดต้นน้ำเหนือเขื่อนมีปริมาณน้อย น้ำทะเลจึงหนุนสูงและดันให้น้ำเค็มไหลเข้าไปในแม่น้ำหลายแห่งในพื้นที่ทำการเกษตรของจังหวัดที่อยู่แถบปากแม่น้ำเร็วกว่าช่วงเวลาปกติ โดยปกติน้ำเค็มจะไหลเข้ามาในแม่น้ำประมาณเดือนเมษายน - พฤษภาคม ของทุกปี ทำให้ค่าความเค็มสูงกว่าค่ามาตรฐานที่พืชรับได้ ซึ่งค่าความเค็มมาตรฐานที่พืชรับได้ไม่เกิน 1.2 กรัม/ลิตร

ผลกระทบน้ำเค็มที่มีต่อพืช

เมื่อนำน้ำที่มีค่าความเค็มเกินมาตรฐานมารดต้นพืช จะทำให้ปลายใบไหม้ ต้นเหี่ยวเฉา ใบเหลือง ซึ่งเป็นอาการขาดน้ำของพืชทั่วไป แต่หากพืชอยู่ในระยะกำลังเริ่มสร้างช่อดอกหรือผสมเกสรจะส่งผลให้ช่อดอกไม่พัฒนาต่อ ไม่เกิดการผสมเกสร ผลผลิตจะลดลงตามมา แต่หากติดผลแล้วก็จะสลัดผลร่วงทิ้ง สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านี้เพราะพืชไม่สามารถใช้น้ำได้ตามวัฏจักรปกติตามธรรมชาติที่ควรจะเป็น และเมื่อใช้น้ำเค็มรดต้นพืช จะมีคราบขี้เกลือสีขาวปรากฏอยู่ทั่วสวน

การป้องกันเพื่อรับมือเมื่อน้ำเค็มรุก

การแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าสำหรับเกษตรกร

1. ติดตามสถานการณ์การเตือนภัยของกรมอุตุนิยมวิทยา กรมชลประทาน กรมส่งเสริมการเกษตรอย่างใกล้ชิด ทางเว็บไซต์ www.TMD.go.th, www.RID.go.th และ www.DOAE.go.th
2. ปิดประตูระบายน้ำในสวนตนเอง พร้อมสำรองและอุดรูรั่วตามแนวคันสวนโดยรอบเพื่อป้องกันไม่ให้น้ำเค็มเข้าร่องสวน
3. ขุดสร้างคันดินล้อมรอบสวนเพื่อป้องกันการรุกของน้ำเค็ม
4. ลอกเลนตามร่องสวนออก เพื่อเพิ่มพื้นที่การเก็บกักน้ำและดึงน้ำจากดินชั้นล่างให้ไหลออกมาใช้ได้
5. ดูแลการเขตกรรมในสวนตนเองอย่างใกล้ชิด ด้วยการ
 - 5.1 ตัดแต่งกิ่งที่ไม่จำเป็นออก เพื่อลดการคายน้ำ
 - 5.2 ไม่ปลูกพืชใช้น้ำมากในช่วงนี้
 - 5.3 ใช้วัสดุคลุมโคนต้นเพื่อรักษาความชื้นของหน้าดิน เช่น หญ้า ตอต้นกล้วย
6. จัดหาแหล่งน้ำสำรอง เพื่อเก็บน้ำจืดจากแม่น้ำหรือกักเก็บน้ำธรรมชาติหรือขุดบ่อบาดาลเพื่อนำน้ำใต้ดินขึ้นมาใช้
7. กรณีน้ำเค็มเข้าสวน ให้รีบระบายน้ำเค็มออกจากแปลงปลูกให้หมดแล้วจัดหาน้ำจืดมาให้แก่ต้นไม้ผล เพื่อช่วยให้ต้นไม้ผลมีชีวิตอยู่รอดอีกทั้งยังช่วยล้างความเค็มของดินออกไปอีกด้วย กรณีเป็นต้นไม้เล็กให้ทำการพรางแสงเพื่อช่วยลดอุณหภูมิที่ผิวดินและลดการคายน้ำของพืช

กรณีน้ำเค็มเข้าสวน ให้รีบระบายน้ำเค็มออกจากแปลงปลูกให้หมดแล้วจัดหาน้ำจืดมาให้แก่ต้นไม้ผล

การแก้ไขปัญหของภาครัฐ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ต้องทำให้น้ำเค็มเจือจางลง โดยเพิ่มอัตราการระบายน้ำจากเขื่อนเจ้าพระยาลงมาเพื่อผลักดันน้ำเค็มให้เจือจางลง
 2. พังพาดอาศัยน้ำแหล่งน้ำข้างเคียง โดยผันน้ำจากแม่น้ำเข้ามาช่วยเติมให้แม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่ใหญ่ที่สุดสำหรับการเกษตรภาคกลาง
 3. หากสถานการณ์ยังไม่คลี่คลายต้องประสานกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (www.DGR.go.th) เพื่อดำเนินการขุดเจาะน้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคและบริโภค
 4. จัดเจ้าหน้าที่เตือนภัย ติดตามการระบายน้ำเพื่อรับทราบสถานการณ์การลดระดับความเค็มของน้ำและประสานทำความเข้าใจกับเกษตรกรได้อย่างใกล้ชิด
 5. ไม่ส่งเสริมให้มีการทำนาปรังเกิน 2 ครั้งต่อปี และงดทำนาปรังหลังจากเดือนกุมภาพันธ์ เพื่อเป็นการรักษาน้ำต้นทุนและเก็บน้ำไว้ใช้ก่อนภัยแล้งมาถึง ในช่วงเดือนเมษายน
- นอกจากนี้ ค่าความเค็มในแม่น้ำเจ้าพระยาายังส่งผลกระทบต่อ การสูบน้ำดิบเพื่อผลิตน้ำประปาที่ใช้หล่อเลี้ยงคนเมืองกว่า 10 ล้านคน เป็นผลกระทบในวงกว้างที่ทุกคนควรช่วยกันควบคุมดูแลต่อไป ■

